
EESISTUJA LÕPPJÄRELDUSED

---

1. Kohtumisele eelnes Euroopa Parlamendi presidendi Josep Borrelli ettekanne, millele järgnes arvamuste vahetamine.
2. Euroopa Ülemkogu vahetas Euroopa Parlamendi presidendi juuresolekul arvamusi ka Euroopa Keskpanga presidendi Jean-Claude Trichet'ga, UNICE presidendi Ernest-Antoine Seillière'iga ja Euroopa Ametiühingute Konföderatsiooni (ETUC) presidendi Cándido Méndez Rodríguezega.
3. Euroopa Ülemkogu tervitas Hispaania peaministri avaldusi terroristliku rühmituse ETA püsivat relvarahu käsitleva teate kohta.

o
o o

TAASKÄIVITATUD LISSABONI STRATEEGIA TÖÖKOHTADE LOOMISEKS JA MAJANDUSKASVU SUURENDAMISEKS

4. Toetudes Lissaboni strateegia rakendamise viie aasta õppetundidele, otsustas Euroopa Ülemkogu 2005. aasta märtsis selle taaskäivitada. Euroopa Ülemkogu lubas keskenduda töökohtade ja majanduskasvuga seotud prioriteetidele kooskõlas säästva arengu strateegiaga, nähes ette liikmesriikide ja ühenduse kõikide asjakohaste vahendite suurema mobiliseerimise. Samuti lepiti kokku partnerlusel ja vastutusel põhineva uue juhtimistsükli osas.
5. Hampton Courtis kohtunud riigipead ja valitsusjuhid andsid taaskäivitatud strateegiale edasise poliitilise tõe, eelkõige tuues esile seda, kuidas euroopalikud väärtused saavad toetada majanduse ja ühiskonna kaasajastamist globaliseerivas maailmas.

EESISTUJA LÖPPJÄRELDUSED

---

6. 2005. aasta detsembri Euroopa Ülemkodus saavutatud kokkulepe finantsperspektiivi suhtes aastateks 2007–2013 oli oluliseks sammuks edasi, mis andis liidule vahendid oma poliitikate, sealhulgas uuendatud Lissaboni strateegia tõhusale rakendamisele kaasaaitavate poliitikate elluviimiseks. Sellest tulenevalt rõhutab Euroopa Ülemkogu, et on oluline sõlmida võimalikult kiiresti uus institutsioonidevaheline kokkulepe, et viia ellu kokkulepe, mis saavutati 2005. aasta detsembri Euroopa Ülemkodus, ja võtta kiiresti vastu vajalikud õigusaktid.
7. Euroopat iseloomustab suurenenud väliskonkurents, elanikkonna vananemine, kõrgemad energiahinnad ja vajadus tagada energiavarustuse kindlus. Alates 2005. aasta lõpust on toimunud majanduse kasvukiiruse järkjärguline taastumine, andes lootust, et majanduskasv saavutab taas oma potentsiaali 2006. aastal. Loodetakse, et ELis luuakse kolmeaastasel ajavahemikul 2005–2007 kuus miljonit uut töökohta, mis aitaks vähendada töötust 2004. aasta lõpu kõrgtasemelt, mil see oli 9%, umbes 1% võrra 2007. aastal. Töötuse edasine vähendamine, tootlikkuse tõstmine ja potentsiaalse majanduskasvu suurendamine jäävad aga endiselt liidu põhilisteks väljakutseteks.
8. Struktuurireformide kaheks peamiseks ajendiks on ettevalmistumine elanikkonna vananemiseks ja soov saada täit kasu globaliseerumisest. Euroopa konkurentsivõime suurendamiseks ja majanduskasvu püsimiseks on vaja täiendavaid struktuurireforme, mis aitavad kaasa elatustaseme parandamisele ja uute töökohtade loomisele. Samal ajal on asjakohane makromajanduspoliitika määrava tähtsusega, et saada majanduskasvu ja tööhõive suurendamise seisukohalt täit kasu struktuurireformidest. Ettevõtete ja tarbijate usalduse parandamine aitab kaasa majanduskasvu püsivale suurendamisele potentsiaalse tasemeni. Kindlameelne eelarve konsolideerimine tagab veelgi paremad tingimused majanduskasvuks ja uute töökohtade loomiseks.
9. Majanduse kasvukiiruse taastumine pakub hea võimaluse rakendada aktiivselt struktuurireforme kooskõlas riiklike reformikavadega ning konsolideerida eelarvet kooskõlas uuendatud stabiilsuse ja kasvu paktiga. Sellega seoses on konkreetsed eesmärgid ja ajakavad kasulik vahend, mille abil kiirendada kavandatud reformide rakendamist ning saavutada majanduskasvu ja tööhõive valdkonnas paremaid tulemusi.

EESISTUJA LÕPPJÄRELDUSED

---

10. Euroopa Ülemkogu tervitab komisjoni teatist "On aeg tõsta tempot", nõukogu tehtud tööd ja asjaolu, et kõik liikmesriigid on koondsuuniste alusel kiiresti koostanud oma riiklikud reformikavad. Riiklikud reformikavad on koostatud vastavalt liikmesriikide endi vajadustele ja konkreetsetele oludele. Samuti tervitab ülemkogu ühenduse Lissaboni kava osas saavutatud edusamme.
11. Euroopa Ülemkogu paneb tähele riiklikes reformikavades arvamuste lähenemist peamiste väljakutsete osas. Samuti märgib ülemkogu, et riiklikes reformikavades on mitmeid paljutõotavaid poliitikaid, mida tasub jagada ja millest saab õppust võtta. Samal ajal paneb Euroopa Ülemkogu aga tähele komisjoni seisukohta, et mõni riiklik reformikava võiks sisaldada konkreetsemaid eesmärke ja ajakavasid ning et kavad võiksid samuti olla üksikasjalikumad selles osas, mis puudutab konkurentsivõimet ja turulepääsu takistavate asjaolude kõrvaldamist. Esitada tuleks täiendavaid üksikasju kavandatud reformide eelarveaspektide kohta.
12. Liikmesriigid on püüdnud igati kaasata riiklikke parlamente ning piirkondlike ja kohalike ametiasutuste esindajaid, samuti sotsiaalpartnereid ja muid kodanikuühiskonna sidusrühmi oma riiklike reformikavade koostamisse. Ülemkogu tervitab samuti Euroopa Parlamendi, Regioonide Komitee ning Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee algatusi vastutuse suurendamiseks ühenduse tasandil. Ta ergutab Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteed ning Regioonide Komiteed jätkama tööd ning palub neil esitada koondaruanded majanduskasvu- ja tööhõivepartnerluse toetuseks 2008. aasta alguses.
13. Siiski on vaja Euroopa kodanikke kaasata sellesse protsessi veelgi rohkem, suurendamaks arusaamist, kuidas õigeaegselt ja nõuetekohaselt rakendatud reformid aitavad kaasa heaolu suurendamisele ja selle paremini jagamisele. Majanduskasvu ja töökohtade loomise nimel tehtav uus tõhus partnerlus eeldab sotsiaalpartnerite aktiivset osalemist ja endale vastutuse võtmist. Sellega seoses on väärtuslikuks vahendiks sotsiaalpartnerite poolt hiljuti heakskiidetud ühine mitmeaastane tööprogramm. Euroopa Ülemkogu tervitab tulevase eesistujariigi Soome kavatsust korraldada kolmepoolne sotsiaalpartnerite tippkohtumine.

EESISTUJA LÕPPJÄRELDUSED

---

14. Euroopa Ülemkogu tunnistas eurotsooni liikmesriikides läbiviidavate tõhustatud struktuurireformide erilist tähtsust ja rõhutab vajadust tõhusa poliitilise koordineerimise järele selles valdkonnas, muu hulgas eeltingimusena asümmeetrilise majandusarenguga tõhusaks toimetulekuks rahaliidus.
15. Nüüd, kus riiklikud reformikavad on olemas, on oluline säilitada hoog, tagades nende tõhusa, õigeaegse ja tervikliku rakendamise ning vajadusel tõhustades riiklikes reformikavades heakskiidetud meetmeid kooskõlas Euroopa Ülemkogu poolt 2005. aasta märtsis määratletud raamistiku, menetluste ja aruandekohustustega ning 2005. aasta juunis vastuvõetud suunistega. Sellest tulenevalt, kutsub Euroopa Ülemkogu:
- liikmesriike üles andma 2006. aasta sügisel aru meetmetest, mis on võetud reformikavade rakendamiseks vastavalt liikmesriikide prioriteetidele, võttes nõuetekohaselt arvesse komisjoni ja nõukogu hindamist mitmepoolse järelevalve raames ning allpool nimetatud esmatähtsaid meetmeid, ning võtma ühtekuuluvuspoliitika strateegiliste baasprogrammide koostamisel arvesse riiklikke reformikavasid;
  - nõukogu, komisjoni ja liikmesriike üles korraldama praktilisel viisil kogemuste vahetamist; ning kutsuvad komisjoni üles, pidades silmas 2007. aasta kevadist Euroopa Ülemkogu, pöörama oma aruandes riikliku reformikava rakendamisel saavutatud edusammude kohta erilist tähelepanu esmatähtsatele meetmetele ja soovitama mis tahes täiendavaid meetmeid, mis võivad osutada vajalikuks.
16. Euroopa Ülemkogu kinnitab, et majanduskasvu ja töökohtade loomise koondsuunised (2005–2008) jäävad kehtima. Selle raames lepib Euroopa Ülemkogu kokku:
- **esmatähtsate meetmete konkreetsetes valdkondades**, mis puudutavad investeerimist teadmistesse ja innovatsiooni, eelkõige VKEde ettevõtluspotentsiaali ning esmatähtsate kategooriate tööhõivet (vt I osa); samuti **Euroopa energiapoliitika** määratluses (vt II osa);
  - kõikides valdkondades võetavates meetmetes selleks, et **säilitada hoog** kõikides majanduskasvu- ja tööhõivepartnerluse sammastes (vt III osa).

EESISTUJA LÕPPJÄRELDUSED

I OSA ESMATÄHTSATE MEETMETE KONKREETSSED VALDKONNAD

17. Euroopa Ülemkogu lepib kokku seoses uuendatud majanduskasvu- ja tööhõivepartnerlusega 2007. aasta lõpuks esmatähtsate meetmete rakendamises järgmistes konkreetsetes valdkondades.
- a) Enam investeringuid teadmistesse ja innovatsiooni*
18. Silmas pidades teadus- ja arendustegevuse tähtsust edaspidisele majanduskasvule ja mitmetele käesoleval ajal ühiskonna ees seisvatele probleemidele lahenduste leidmisele, kinnitab Euroopa Ülemkogu veel kord oma pühendumust Barcelonas võetud kohustuse täitmisele, tervitab konkreetsete riiklike eesmärkide seadmisel saavutatud edu ning kutsub kõiki liikmesriike edendama poliitikaid ja meetmeid, mille abil jõuda 2010. aastaks üldeesmärgini investeerida teadusuuringutesse vähemalt 3% SKPst, võttes arvesse liikmesriikide erinevaid lähteolusid (vt I lisa). Suuremate ja paremate vahendite tagamiseks teadusuuringute ja innovatsiooni jaoks peaksid liikmesriigid suunama oma riiklike kulutusi teadusuuringutesse ja innovatsiooni ning toetama erasektori teadus- ja arendustegevust, eelkõige parandades oma toetusvahendite valikut.
19. Euroopa Ülemkogu kutsub üles kiiresti vastu võtma teadus- ja arendustegevuse **seitsmenda raamprogrammi** ning uue konkurentsivõime ja innovatsiooni programmi. Ta kutsub üles kiiresti looma Euroopa teadusuuringute nõukogu, mis töötab selliste kriteeriumite alusel, mille eesmärk on suurendada veelgi Euroopa parimate uurimisrühmade pädevust. Teadusuuringute raamprogrammi alusel võetud meetmed peaksid olema paremini kooskõlastatud teiste Euroopa ja riiklike meetmetega, et edendada avaliku ja erasektori koostööd, sealhulgas valitsustevahelisi algatusi, näiteks Eurekat.
20. Euroopa Ülemkogu kutsub Euroopa Investeerimispanka (EIP) üles toetama innovatsiooni ja tõhustama oma teadus- ja arendustegevuse alast tegevust võimalikult kiiresti loodava riskijagamisrahastu kaudu. Euroopa Ülemkogu loodab EIP ja ELi eelarvel põhinevate uute rahastamisvahenditega võimaldada aastal 2013 lõppeva perioodi jooksul väljastada kuni 30 miljardi euro ulatuses riskikapitali ja tagatisega pangalaene ja kaasata erasektorit.

EESISTUJA LÖPPJÄRELDUSED

---

21. **Dünaamilise keskkonna** tekke soodustamiseks tuleks luua atraktiivseid klastreid. Liikmesriike kutsutakse üles looma ühist, avatud ja konkurentsivõimelist Euroopa tööturgu teadlastele, ületades selleks geograafilisel ja sektorivahelisel liikuvusel endiselt esinevaid takistusi ning parandades teadlaste töölevõtu- ja töötingimusi, samuti äratades andekate noorte teadlaste huvi teaduskarjääri vastu. Edendada tuleks siseriiklikku ja riikidevahelist koostööd ja tehnoloogiasiret riiklike teadusasutuste ja tööstuse vahel ning samuti luua tingimused teadlaste rakendamiseks tööstussektoris.
22. Tervikliku lähenemise innovatsioonipoliitikale võib saavutada, toetades innovatiivsete toodete ja teenuste turgusid ning uute tehnoloogiate, sealhulgas info- ja sidetehnoloogiate ning ökoinnovatsiooni alase teadustegevuse kõrget kvaliteeti. Muu hulgas tähendaks see innovatsioonipoliitikate selliste parimate tavade kindlakstegemist, millel on suurim potentsiaal tegeliku lisandväärtuse loomiseks ja tootlikkuse tõstmiseks. Selleks et parandada innovatsiooni tõhusust ning lühendada aega, mis on vajalik uuenduslike lahenduste küpsemiseks ning kaubanduslikes toodetes ja teenustes juurutamiseks, tuleks lisaks tugevdada sidemeid teadus- ja arendustegevuse, innovatsioonisüsteemide ja majanduskeskkonna vahel. Sellest tulenevalt kutsub Euroopa Ülemkogu üles koostama laiapõhjalise Euroopa innovatsioonistrateegia, mille abil saab teadmistesse tehtud investeeringuid juurutada toodetes ja teenustes. Sellega seoses märgib Euroopa Ülemkogu, kui oluline on Esko Aho aruanne innovatiivse Euroopa loomise kohta, ja kutsub komisjoni üles hindama selles esitatud soovitusi ning kutsub tulevast eesistujariiki üles andma edusammudest aru enne 2006. aasta lõppu.
23. **Haridus ja koolitus** on määrava tähtsusega ELi konkurentsivõime pikaajalise potentsiaali ja samuti sotsiaalse ühtekuuluvuse arendamisel. Määrava tähtsusega on püüdlemine kvaliteedi ja innovatsiooni suunas kõikidel hariduse ja koolituse tasemetel, eelkõige kõrghariduse, teadustegevuse ja ettevõtete paremate sidemete kaudu. Tuleb hoogustada reforme tagamaks tõhusaid ja samas ka tasakaalustatud kvaliteetseid haridussüsteeme. Riiklikud elukestva õppe strateegiad, mida ühenduse tasandil täiendavad järjest rohkem haridus- ja koolitusprogrammid, nagu Erasmus ja Leonardo, peaksid tagama kõikidele kodanikele vajalikud pädevused ja kvalifikatsioonid. Samuti tuleks teha edusamme Euroopa kvalifikatsioonide raamistiku osas, et toetada suuremat liikuvust ja tõhusat Euroopa tööturgu.

EESISTUJA LÕPPJÄRELDUSED

---

24. **Investeeringud haridusse ja koolitusse** annavad suurt kasu, mis kaalub igati üles tehtud kulud ja mille mõju ulatub tunduvalt kaugemale 2010. aastast. Need tuleks suunata suure majandusliku kasu ja sotsiaalse mõjuga valdkondadesse. Haridus ja koolitus peavad olema kesksel kohal Lissaboni reformikavas, sellega seoses on oluline tähtsus elukestva õppe programmil (2007–2013). Euroopa Ülemkogu kutsub liikmesriike üles hõlbustama kooskõlas siseriiklike tavadega ülikoolide juurdepääsu rahastamise täiendatavatele allikatele, sealhulgas eraallikatele, ning kõrvaldama tõkked ülikoolide ning avaliku ja erasektori ettevõtete vaheliselt partnerluselt. Peale selle toonitab Euroopa Ülemkogu ülikoolide ja nende teadustöötajate olulist rolli uurimistulemuste levitamisel ja edastamisel äriühingutadele ning seega vajadust arendada asjaomaste isikute juhtimisoskusi ja pädevust. Euroopa Ülemkogu ootab huviga komisjoni aruannet kõrghariduse kohta, milles käsitletakse eelkõige kolmnurka haridus-teadustegevus-innovatsioon ning kõrgkoolide ja äriühingutade vahelisi sidemeid.
25. Euroopa Ülemkogu märgib komisjoni Euroopa Tehnoloogiainstituuti käsitleva teatise tähtsust ja kavatseb edasi uurida võimalusi edendada lisaks muudele meetmetele võrgustike loomist ja sünergiaid Euroopa kõrgetasemeliste teadus- ja innovatsiooniringkondade vahel. Euroopa Ülemkogu tunnustab, et kõikidele liikmesriikidele avatud kõrgetasemelistel võrgustikel põhinev Euroopa Tehnoloogiainstituut on lisaks muudele meetmetele, mis edendavad võrgustike loomist ja sünergiaid Euroopa kõrgetasemeliste teadus- ja innovatsiooniringkondade vahel, oluline samm kõrghariduse, teadustegevuse ja innovatsiooni vahelise lõhe kaotamiseks. Euroopa teadusnõukogul peab seejuures olema juhtroll. Euroopa Ülemkogu palub komisjonil esitada 2006. aasta juuni keskpaigaks ettepanek edasiste sammude kohta.

EESISTUJA LÖPPJÄRELDUSED

---

b) Ettevõtluspotentsiaali, eelkõige VKEdega seotud võimaluste vallandamine

26. Valitseb üksmeel tugeva ja konkurentsivõimelise Euroopa tööstusbaasi üldise tähtsuse suhtes ning seetõttu ka vajaduse suhtes määratleda Euroopa Liidu tootmise kaasaegne ja ühtne kontseptsioon. Euroopa Ülemkogu rõhutab horisontaalse ja sektoripõhise lähenemisviisi vahel õige tasakaalu saavutamise tähtsust ning osutab vajadusele parandada poliitikate ühtsust, et võimalikest sünergiatest oleks võimalik saada suuremat kasu. Euroopa Ülemkogu kutsub liikmesriike üles aktiivselt arendama riiklikke strateegiaid ja võtma meetmeid, et suurendada konkurentsivõimet ja tootlikkust poliitikate abil, mis käsitlevad sotsiaalset mõõdet ning üksikisikute vajadusi rahvusvahelistumise ja struktuurimuudatuste protsessis.
27. Euroopa Ülemkogu tunnistab, et ülimalt oluline on luua soodsam majanduskeskkond ja seda eelkõige VKEdele, kes on Euroopa majanduse tugisambaks. Ühenduse tasandil on saavutatud märkimisväärset edu, mis tuleneb eelkõige komisjoni poolt uutele ettepanekutele antud põhjalikest ja tasakaalustatud mõjuhindangutest ning asjaolust, et need hinnangud omistavad suuremat tähtsust konkurentsivõime mõõtmele ja käimasolevale lihtsustamisprogrammile. Euroopa Ülemkogu kutsub liikmesriike üles võtma üle, jõustama ja täielikult rakendama ühenduse õigusakte, et võimaldada tarbijatel, töötajatel ja ettevõtjatel kasutada konkurentsivõime põhinevate ja piirideta turgude eeliseid.
28. VKEdele on otsustav roll majanduskasvu tagamisel ja paremate töökohtade loomisel Euroopas. Vaja on välja töötada terviklikke igat liiki VKEsid toetavaid poliitikaid ning lihtne, läbipaistev ja hõlpsalt kohaldatav õiguslik keskkond. Järjekindlalt tuleb kohaldada põhimõtet "esmalts mõtle väikestele" ning see peab saama juhtpõhimõtteks kõikide asjakohaste õigusaktide koostamisel nii ühenduse kui ka riikide tasandil. Sellest tulenevalt palub Euroopa Ülemkogu komisjonil töötada välja konkreetsete sätete, mis soodustavad VKEde kasvu ja arengut, näiteks pikemad üleminekuperioodid, vähendatud lõivud, lihtsustatud aruandlusnõuded ja erandite tegemine. Euroopa Ülemkogu loodab samuti, et komisjon aitab ka edaspidi liikmesriikidel kohandada VKEde suhtes kohaldatavaid poliitikaid ning arendab edasi dialoogi kõikide sidusrühmadega.

EESISTUJA LÕPPJÄRELDUSED

---

29. Komisjoni kutsutakse üles alustama konkreetsetes valdkondades ELi eeskirjadest tulenevate halduskulude mõõtmist, pöörates erilist tähelepanu VKEdele, ning määrama kindlaks, milline osa nendest kuludest tuleneb otseselt ELi õigusaktidest ja milline osa sellest, et liikmesriigid on ELi eeskirjad erinevalt üle võtnud. Seda tegevust tuleks koordineerida olemasolevate riiklike algatustega. Eespool öeldut arvesse võttes kutsutakse komisjoni üles uurima võimalusi konkreetsetes valdkondades mõõdetavate eesmärkide kindlaksmääramiseks, et vähendada halduskoormust ning andma saavutatud edusammudest aru 2006. aasta lõpuks. Euroopa Ülemkogu tervitab komisjoni pühendumust veelgi vähendada VKEdele statistika esitamise kohustusega kaasnevat halduskoormust.
30. Nõukogu kutsub liikmesriike üles looma 2007. aastaks ettevõtete kiireks ja hõlpsaks registreerimiseks "kõik-ühes-kohas" (*one-stop-shop*) süsteemi või sellega sarnase mõjuga korra. Liikmesriigid peaksid võtma asjakohaseid meetmeid, millega oluliselt vähendatakse ettevõtte asutamisele keskmiselt kuluvat aega, eelkõige VKEde puhul, ning lõppeesmärgi kohaselt ei tohi sellele alates 2007. aastast üheski ELi osas kuluda üle ühe nädala. Ettevõtte asutamiskulud peavad olema võimalikult väikesed ja esimese töötaja töölevõtmise toiminguteks peaks piisama ühest avaliku halduse kontaktpunktist.
31. Euroopa vajab turgudel edukaks konkureerimiseks rohkem asjakohaste oskustega ettevõtjaid. Seetõttu rõhutab Euroopa Ülemkogu vajadust luua üldine positiivne ettevõtluskliima ja sobivad raamtingimused, mis hõlbustavad ja julgustavad ettevõtlust, ning seetõttu kutsub ta liikmesriike üles tugevdama vastavaid meetmeid, sealhulgas asjakohasel haridustasemel antava ettevõtlushariduse ja -koolituse kaudu. Ka teabelevis ja meedial ning loovsektoril üldse on oluline roll ettevõtluse edendamisel ja inimeste julgustamisel hakata ettevõtjaks. Seetõttu tuleks nii riiklikes reformikavades kui ka riikide aruannetes selgesõnaliselt esitada meetmed väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete majanduskeskkonna parandamiseks ning meetmed rohkemate inimeste, eelkõige naiste ja noorte ettevõtjaks hakkamise julgustamiseks ja võimaldamiseks.

EESISTUJA LÖPPJÄRELDUSED

---

32. Väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete kasvuks on määrava tähtsusega täielikult integreeritud finantsturg ja piisav juurdepääs rahastamisele. Kui rahaliste vahendite puudumise küsimusega korralikult ei tegeleta, siis takistab see jätkuvalt VKEde innovatsiooni. Ühenduse tasandil tehakse rahastamisallikad kättesaadavaks tulevaste ühenduse programmide rahastamisvahendite kaudu, eelkõige seitsmenda teadusuuringute raamprogrammi ning konkurentsivõime ja innovatsiooni programmi kaudu. Lisaks kutsub ülemkogu liikmesriike üles täielikult ära kasutama struktuurifondide potentsiaali, kasutades nii traditsioonilisi kui ka uusi rahastamisvahendeid (nt JEREMIE). Peale selle väärib rohkem tähelepanu ka VKEde intellektuaalomandiõiguste potentsiaal. Lisaks parandatakse VKEde juurdepääsu turgudele, hõlbustades nende juurdepääsu riigihanketurgudele ja standardimisele ning toetades nende rahvusvahelistumist.
33. Euroopa Ülemkogu tervitab komisjoni kavatsust võtta täielikult arvesse vajadust kaaluda kehtivate VKEsid käsitlevate riigiabi eeskirjade muutmist ning haldusmenetluste lihtsustamist, sätestades muu hulgas ulatuslikumad grupierandid, seejuures säilitades eesmärgi, milleks on väiksem ja paremini suunatud riigiabi. Sellega seoses märgib ülemkogu võimalust, mille kohaselt VKEd ei pea täitma teatamiskohustust, kui investeringud ja tööhõivealane riigiabi ei ületa 15 miljonit eurot. Euroopa Ülemkogu tervitab ka komisjoni kavatsust uurida miinimumsummade piirmäära kahekordistamise võimalust, võttes samas täielikult arvesse käimasolevaid konsultatsioone ja toimides kooskõlas asutamislepinguga ja senise kohtupraktikaga. Üldisemalt leiab ta, võttes arvesse konkurentsivõime väliseid aspekte, et riigiabi läbivaatamine peaks soodustama kõrgemat investeerimistaset Euroopas ja muutma Euroopa atraktiivseks tulevikus tehtavate investeringute jaoks.
- c) Esmatähtsate kategooriate tööhõivevõimaluste suurendamine*
34. Tööhõive suurendamine Euroopas jääb reformi üheks peamiseks prioriteediks. Viimastel aastatel läbiviidud tööturureformid on hakanud vilja kandma. Peamiseks eesmärgiks on suurendada eelkõige noorte, naiste, vanemaealiste töötajate, puuetega inimeste ja seaduslike immigrandide ning vähemuste osalemist tööturul. Nende eesmärkide saavutamiseks tuleks teha tihedat koostööd sotsiaalpartneritega.

EESISTUJA LÕPPJÄRELDUSED

---

35. Kasutades ära Euroopa paranenud majanduslikke väljavaateid luua rohkem ja paremaid töökohti, tuleb nüüd teha suuremaid jõupingutusi Euroopa tööhõivestrategia ja kolme prioriteedi elluviimiseks: soodustada suurema hulga inimeste tööturule tulekut ja pikaajalist töötamist, suurendada tööjõu pakkumist ning ajakohastada sotsiaalkaitseüsteeme, suurendada töötajate ja ettevõtete kohanemisvõimet ning suurendada investeringuid inimkapitali hariduse ja kutseoskuste arendamise teel. Töö parem korraldus, tööelu kvaliteet ja töötajate kvalifikatsioonide pidev ajakohastamine on tegurid, mida tuleks analüüsida tööjõu produktiivsuse suurendamiseks.
36. Arvestades majanduse kasvukiiruse järk-järgulist taastumist, tuleks aktiivselt võtta lisameetmeid, et suurendada Euroopa tööhõivet igal aastal kuni 2010. aastani vähemalt kahe miljoni töökoha võrra, mis oleks täiendav samm majanduskasvu ja töökohtade loomise nimel tehtava partnerluse tööhõive-eesmärkide saavutamiseks.
37. Euroopa Ülemkogu kutsub liikmesriike üles:
- arendama elutsükli põhiseid lähenemisviise, mis hõlbustavad tööea jooksul kiireid töökohavahetusi, suurendavad majanduses töötatud tundide koguarvu ja parandavad inimkapitali investeerimise tõhusust;
  - püüdma liikuda aktiivsete ja ennetavate poliitikate poole, mis julgustavad ja aitavad inimestel leida palgatööd;
  - paremini keskendama madala kvalifikatsiooniga ja madala palgaga, sealhulgas eelkõige tööturu äärealade töötajatele suunatud meetmeid.
38. Hädavajalik on parandada noorte olukorda tööturul ja vähendada oluliselt noorte töötust. Euroopa Ülemkogu rõhutab, et selleks tuleks kooskõlas 2010. aastaks kokkulepitud eesmärgiga intensiivistada püüdlusi vähendada varast koolist väljalangevust 10%-ni ja tagada, et vähemalt 85% 22aastastest noortest oleks omandanud teise taseme ülemise astme hariduse. 2007. aasta lõpuks tuleks igale koolist lahkunud ja töötule noorele pakkuda tööd, praktikavõimalust, lisakoolitust või muud töölesaamise võimalusi suurendavat meetet kuue kuu jooksul ja alates 2010. aastast kõige rohkem 4 kuu jooksul.

EESISTUJA LÕPPJÄRELDUSED

---

39. Euroopa Ülemkogu rõhutab, et tuleks rakendada aktiivse vananemise strateegiaid, selleks et vanemad töötajad oleksid huvitatud jääma pikemaajaliselt tööturule. Seoses sellega tuleks kaaluda stiimuleid tööea pikendamiseks, astmelist pensionile jäämist, osalise tööajaga töötamist, töö kvaliteedi parandamist ning sihtotstarbelisi stiimuleid, mis tagavad koolitustel osalevate vanemaealiste töötajate arvu kiirema kasvu tööjõu keskmise kasvuga võrreldes.
40. Tunnistades, et soolise võrdõiguslikkuse poliitika on ülimalt tähtsad majanduskasvu, jõukuse ja konkurentsivõime seisukohast, rõhutab Euroopa Ülemkogu, et Euroopa tasandil on aeg võtta kindel kohustus rakendada naiste tööhõivet edendavaid ja paremat töö- ja eraelu tasakaalu tagavaid poliitikaid. Selleks kiidab Euroopa Ülemkogu heaks soolise võrdõiguslikkuse Euroopa pakti (vt II lisa) ja nõustub, et tuleks suurendada kõrgetasemeliste lapsehoidmiste kättesaadavust kooskõlas liikmesriikide eesmärkidega.
41. Euroopa Ülemkogu rõhutab vajadust arendada riiklikes reformikavades süsteemsemalt terviklikke poliitika strateegiaid, millega tõsta töötajate ja ettevõtete kohanemisvõimet. Sellega seoses palub Euroopa Ülemkogu liikmesriikidel pöörata erilist tähelepanu peamisele väljakutsele, milleks on paindlikkuse ja kindlustatuse ühitamine. Euroopa peab ära kasutama konkurentsivõime, tööhõive ja sotsiaalkindlustuse vahelisi positiivseid sõltuvussuhteid. Seetõttu soovitatakse liikmesriikidel rakendada vastavalt iga riigi tööturuolukorrale tööturu ja sotsiaalpoliitika reforme integreeritud paindlikkust ja kindlustatust ühitava lähenemisviisi kohaselt, mida on piisavalt kohandatud vastavalt konkreetsele institutsioonilisele keskkonnale ja arvestades tööturu segmenteeritust. Sellega seoses uurib komisjon koos liikmesriikide ja sotsiaalpartneritega ühiste paindlikkust ja kindlustatust ühitavate põhimõtete väljatöötamist. Nendest põhimõtetest võiks olla kasu avatumate ja muutustele paremini reageerivate tööturgude ja suurema tootlikkusega töökohtade loomisel.
42. Ülemkogu võtab samuti teadmiseks komisjoni ettepaneku luua kõikidele liikmesriikidele avatud Globaliseerumisega Kohanemise Euroopa Fond, mis pakub täiendavat toetust töötajatele, kes on koondatud maailmakaubanduses toimunud suurte struktuurimuudatuste tulemusena, ning mis aitab neid ümberõppel ja töökohtade leidmisel; samuti kutsub ülemkogu nõukogu, Euroopa Parlamenti ja komisjoni üles võtma asjakohaseid meetmeid fondi tegevuse võimalikult peatseks käivitamiseks eelistatavalt 1. jaanuaril 2007.

II OSA EUROOPA ENERGIAPOLIITIKA

43. Euroopa Ülemkogu märgib, et Euroopa ees seisavad mitmed energeetikaga seotud väljakutsed – jätkuv raske olukord nafta- ja gaasiturgetel, suurenev impordisõltuvus ja seniseks saavutatud piiratud mitmekesisus, kõrged ja ebastabiilsed energiahinnad, kasvav ülemaailmne energianõudlus, tootja- ja transiitriike ning transpordiliine mõjutavad julgeolekuriskid, suurenev kliimamuutustega kaasnev oht, aeglased edusammud energiatõhususe ja taastuvate energiaallikate kasutamise vallas, vajadus energiaturgude suurema läbipaistvuse järele ning vajadus riiklike energiaturgusid täiendavalt integreerida ja ühendada, kusjuures energiaturu liberaliseerimine on lõpule jõudmas (juuli 2007), piiratud kooskõlastamine energiaspektori osalejate vahel, samas kui energia infrastruktuur vajab suuri investeeringuid. Nende küsimuste lahendamata jätmine avaldab otsest mõju ELi keskkonnale ning majanduskasvu ja tööhõive potentsiaalile.
44. Nimetatud väljakutsetele vastuseks ning komisjoni hästi liigendatud rohelise raamatu "Euroopa säästva, konkurentsivõimelise ja turvalise energia strateegia" ja nõukogu panuse põhjal kutsub Euroopa Ülemkogu üles koostama Euroopa energiapoliitikat, mille eesmärk on luua tõhus ühenduse poliitika, sidusus liikmesriikide vahel ning kooskõla erinevates poliitikavaldkondades võetavate meetmete vahel ning täita tasakaalustatud viisil kolme eesmärki, milleks on energiavarustuse kindlus, konkurentsivõime ja keskkonna jätkusuutlikkus.
45. Euroopa Ülemkogu rõhutab, et sellise kooskõla saavutamiseks nii ELi sise- kui ka välispoliitikates peab energiapoliitika vastama paljude poliitikavaldkondade nõudmistele. Majanduskasvu strateegia osana ning avatud ja konkurentsivõimeliste turgude kaudu soodustab see investeeringuid, tehnoloogia arengut ning sise- ja väliskaubandust. Energiapoliitika on tugevalt seotud keskkonnapoliitikaga ning samuti tööhõive, regionaalpoliitika ja eelkõige transpordipoliitikaga. Lisaks omandavad kolmandate riikidega energiapoliitika eesmärkide edendamisel üha suurenevat tähtsust välis- ja arengupoliitika aspektid. Seetõttu kutsub Euroopa Ülemkogu asjaomaseid nõukogu koosseise üles tegema tihedamat koostööd ning palub Euroopa Komisjonil edasiste meetmete ettevalmistamisel võtta arvesse parema õigusliku reguleerimise põhimõtteid.

EESISTUJA LÖPPJÄRELDUSED

---

46. Arvestades energiasektori strateegilist rolli, peaks Euroopa energiapoliitikat arendama, omades piisavalt teadmisi ja mõistes liikmesriikide energiavajadusi ja -poliitikaid. Euroopa energiapoliitika peaks seega põhinema ühisel nägemusel pikaajalisest pakkumisest ja nõudlusest ning objektiivsel ja läbipaistval hinnangul kõikide energiaallikate eeliste ja puuduste kohta, samuti aitama tasakaalustatud moel kaasa kolme peamise eesmärgi saavutamisele:
- a) energiavarustuse kindluse suurendamine järgmiste meetmetega:
- välise mõõtmega poliitikat käsitleva ühise lähenemisviisi väljatöötamine, et toetada energiapoliitika eesmärke, ning energeetikaalase dialoogi edendamine ühelt poolt ELi ja selle liikmesriikide ning teiselt poolt nende peamiste partnerite vahel, kelleks võivad olla tootja-, tarbija- ja transiidiriigid, koostöös asjaomaste rahvusvaheliste organisatsioonidega;
  - väliste ja omamaiste energiaallikate, tarnijate ja transpordiliinide intensiivne mitmekesistamine, mida toetavad investeeringud vajalikesse infrastruktuuridesse, sealhulgas maagaasi veeldusjaamad;
  - ühiste operatiivsete lähenemisviiside tagamine kriisiolukordadega toimetulekuks, lähtudes solidaarsuse põhimõttest ja võttes arvesse subsidiaarsust;
- b) stabiilses reguleerivas raamistikus Euroopa majanduse konkurentsivõime ja energiavarustuse taskukohasuse tagamine, mis toob kasu nii ettevõtetele kui tarbijatele, järgmiste meetmetega:
- töö liikmesriikidega, et viia lõpule elektrienergia ja gaasi siseturu avamine kõigile tarbijatele 2007. aasta keskpaigaks, seejuures arvestades mõnede väikeste ja isoleeritud liikmesriikide eriolusid.
  - siseturгу käsitlevate õigusaktide täielik, tõhus ja läbipaistev rakendamine, millel peaks samuti olema võtmeroll energiavarustuse kindluse tagamisel;
  - naaberriikides lähenemisviiside edendamine, mis on sarnased energia siseturгу käsitleva lähenemisviisiga, ning energiaturgu reguleerivate asutuste tegevuse kooskõlastamise ja nende rolli tõhustamine;

EESISTUJA LÕPPJÄRELDUSED

- piirkondliku energiaalase koostöö arengu kiirendamine ELis, hõlbustades sealjuures piirkondlike turgude integreerumist ELi siseturuga ning viimase edasist arengut, pöörates erilist tähelepanu ELi energiaturust suurel määral välja jäävatele riikidele ja piirkondadele;
  - ladustamise ja eelkõige gaasi ja elektri alase ühendamise seotud infrastruktuuri kiire ja kooskõlastatud arendamise edendamine, lähtudes elektrienergia osas eesmärgist saavutada ühendatuse tase, mis on vähemalt 10% liikmesriikide installeeritud tootmisvõimsusest, ning vastavalt 2002. aastal Barcelonas kogunenud Euroopa Ülemkogu poolt kokkulepitule peaksid rahastamisvajaduse katma peamiselt asjaomased ettevõtted;
  - olemasolevate direktiivide ja õigusliku raamistiku läbivaatamine, et kiirendada investeerimisprojektidele loa andmise haldusmenetlusi ning luua investeerimisprojekte rohkem soodustav õiguslik keskkond;
- c) keskkonnaalase jätksuutlikkuse edendamine järgmiste tegevuste kaudu:
- ELi juhtrolli tugevdamine, võttes vastu ambitsioonika ja realistliku energiatõhususe tegevuskava, pidades silmas ELi energia säästmise potentsiaali, mis on komisjoni hinnangul 2020. aastaks 20%, ning võttes arvesse liikmesriikide poolt juba rakendatud meetmeid;
  - ELi juhtrolli tugevdamine, jätkates kogu ELi hõlmava taastuvenergia (suunised) arendamist komisjoni analüüsi alusel selle kohta, kuidas (2010. aastaks) seatud eesmärgid saavutada ning kuidas toetada pikaajaliselt kulutasuval viisil praegusi jõupingutusi, näiteks kavatsedes suurendada 2015. aastaks taastuvenergia (pidades silmas 15% eesmärki) ja biokütuse (eesmärk 8%) osakaalu ning töötada välja selline keskpika perioodi ja pikaajaline strateegia ELi sõltuvuse vähendamiseks energiaimpordist, mis vastaks majanduskasvu ja töökohtade loomise strateegia eesmärkidele, võttes arvesse probleeme saartel ja ELi energiaturust olulisel määral isoleeritud piirkondades;
  - biomassi käsitleva tegevuskava rakendamine;

EESISTUJA LÖPPJÄRELDUSED

- kliimamuutuste vastu võitlemise ELi keskpika perioodi ja pikaajalise strateegia väljatöötamisega seoses ELi heitkogustega kauplemise süsteemi läbivaatamine, mis on vahend kliimamuutuste alaste eesmärkide kulutõhusaks saavutamiseks, kindluse tagamine investoritele keskpikaks ja pikaks perioodiks ning erinevate sektorite potentsiaali hindamine nende eesmärkide aspektist;
- teadusuuringute, arendus- ja tutvustustegevuse riiklikest ja ühenduse vahenditest asjakohase toetuse tagamine energiatõhususele, säästvatele energiale ja säästvatele tehnoloogiatele.

47. Nimetatud peamiste eesmärkide täitmisel peaks Euroopa energiapoliitika:

- tagama läbipaistvuse ja mittediskrimineerimise turgudel,
- olema kooskõlas konkurentsieeskirjadega,
- olema kooskõlas avaliku teenuse osutamise kohustustega,
- austama täielikult liikmesriikide suveräänsust esmaste energiaallikate üle otsustamisel ning eelistusi kasutatavate energialiikide valimisel.

48. Euroopa Ülemkogu kutsub Euroopa Komisjoni ja kõrget esindajat üles tegema tihedat koostööd sellises olulisel küsimuses nagu energiaalased välissuhted ja andma oma panuse ELi strateegiasse, mis võib tulla arutlusele järgmisel Euroopa Ülemkogu kohtumisel.

49. Euroopa Ülemkogu tervitab komisjoni kavatsust esitada alates 2007. aastast korrapäraselt strateegiline energiaülevaade, milles käsitletak eelkõige välisturu energiapoliitika pikaajalisi eesmärke ja meetmeid. Liikmesriigid võiksid sel puhul teatada üle-euroopalikku huvi pakkuvatest meetmetest. Ettevalmistavad arutelud peaksid toimuma 2006. aasta lõpus.

50. III lisas sätestatakse rida võimalikke meetmeid, mis võivad aidata kaasa eespool nimetatud eesmärkide saavutamisele. Otsused uute meetmete kohta tuleks teha koostoimes olemasolevate rahvusvaheliste institutsioonide tehtud tööga, foorumitega, mehhanismidega ja protsessidega. Sellele tuginedes kutsub Euroopa Ülemkogu komisjoni ja nõukogu üles valmistama ette meetmete kogumit koos täpse ajakavaga, et võimaldada Euroopa Ülemkogul võtta 2007. aasta kevadisel kohtumisel vastu prioriteetne tegevuskava.

EESISTUJA LÕPPJÄRELDUSED

---

51. Võttes arvesse meie ees seisvate väljakutsete kiireloomulisust, kutsub Euroopa Ülemkogu komisjoni üles tegema järgmist:
- esitama 2006. aasta keskpaigaks energiatõhususe tegevuskava;
  - viima ellu biomassi tegevuskava;
  - töötama välja prioriteetse ühendamise plaani ning hõlbustama selliste prioriteetsete infrastruktuuriprojektide rakendamist, mis aitavad kaasa tarnete mitmekesistamisele ja piirkondlike turgude ELi siseturgu integreerimisele, märkides, et esmatähtis roll on asjaomastel ettevõtetel;
  - tõhustama ELi-Venemaa dialoogi, sealhulgas seoses energiaharta ratifitseerimisega ja transiitprotokollide sõlmimisega Venemaa G8 riikide eesistumise ajal;
  - töötama välja strateegia energia siseturgu käsitleva lähenemisviisi eksportimiseks naaberriikidesse;
  - tagama, et energiaküsimused oleksid 7. raamprogrammis piisavalt prioriteetsel kohal,
  - algamata analüüsi pikaajaliste tarnete ja nõudluse perspektiivide kohta;
  - parandama energiaturu läbipaistvust, eelkõige gaasi ladustamise võimeluste ja naftavarude andmete osas.

III OSA HOO SÄILITAMINE STRATEEGIA KÕIKIDES VALDKONDADES

a) *Riigi rahanduse usaldusväarsuse ja jätkusuutlikkuse tagamine*

52. Praegu on 12 ELi liikmesriigil ülemäärane eelarvepuudujääk ja mitmes liikmesriigis ületab võlatase 60% SKPst. Seda arvesse võttes kutsub Euroopa Ülemkogu liikmesriike üles kasutama majanduse kasvukiiruse taastumisest tulenevat võimalust püüelda kooskõlas stabiilsuse ja kasvu paktiga riigieelarve konsolideerimise suunas. Seoses praegu toimuva majanduse kasvukiiruse taastumisega, peaksid liikmesriigid püüdma kiiresti saavutada keskpika perioodi eesmärgi ja ülemäärase eelarvepuudujäägiga liikmesriigid peaksid seadma ambitsioonikaid eesmärgi eelarve konsolideerimiseks, et võimalikult kiiresti vabaneda ülemäärasest eelarvepuudujäägist.
53. Mitmes liikmesriigis on vaja läbi viia täiendavaid ulatuslikke reforme, et parandada nende sotsiaalkindlustussüsteemide jätkusuutlikkust ning toime tulla elanikkonna vananemisest tulenevate majanduslike ja eelarveliste tagajärgedega. Sellega seoses tervitab Euroopa Ülemkogu aruannet, mis käsitleb elanikkonna vananemise mõju avaliku sektori kuludele, ning kinnitab taas kolmeosalist strateegiat, mille eesmärk on vähendada riigivõlga, suurendada tööhõivemäära ja tootlikkust ning reformida pensioni- ja tervishoiusüsteeme. Tuleks edendada meetmeid, mis vähendavad soovi tööturult varakult lahkuda või mis aitavad vähendada pensionikulusid. Euroopa Ülemkogu kutsub komisjoni samuti üles 2006. aasta lõpuks põhjalikult hindama liikmesriikide riigi rahanduse jätkusuutlikkust, kasutades selleks ühiselt kokkulepitud raamistikku, mille tulemusi seejärel arutatakse nõukogus.
54. Euroopa Ülemkogu toonitab vajadust veelgi parandada avaliku sektori kulude ja maksude tõhusust ja tulemuslikkust riigi rahanduse kvaliteedi edendamiseks ning majanduskasvu ja tööhõivet edendavate tegevuste soodustamiseks kooskõlas majanduskasvu- ja tööhõivepartnerluse prioriteetidega.

EESISTUJA LÕPPJÄRELDUSED

---

55. Rahapoliitika integratsioon põhjustab rahaliidus osalevate riikide vahel tugevamaid edasipeegelduvaid mõjusid. Eurotsooni liikmeks olek eeldab ka poliitika tõhusat koordineerimist, et tagada eelarvedistsipliin ja paindlikkus erakorraliste negatiivsete välismõjude korral ning jätkata struktuuriliste kohanduste tegemist, mida on vaja näiteks konkurentsivõimet negatiivselt mõjutavate suundumustega tegelemiseks. Seetõttu on eurotsooni liikmesriikide jaoks eriti oluline eelarve edasine konsolideerimine ja tõhustatud struktuurireformid kaupade, teenuste, töö- ja kinnisvaraturgudel ning need eeldavad tõhusat poliitilist koordineerimist selles valdkonnas.

b) *Siseturu väljakujundamine ja investeringute soodustamine*

56. Siseturu laiendamine ja süvendamine on võtmeküsimuseks uuendatud strateegia eesmärkide saavutamisel. Sellest tulenevalt kutsub Euroopa Ülemkogu üles:

- saavutama enne 2006. aasta lõppu lõpliku kokkuleppe REACH-paketi suhtes ning – kui Euroopa Parlamendi ja nõukogu vahel saavutatakse esimesel lugemisel kokkulepe – sellega tihedalt seotud määruse suhtes, mis käsitleb ohtlike ainete ja segude liigitamist ja märgistamist;
- töötama lõplikult välja intellektuaalomandiõiguste kaitset käsitleva tõhusa õigusraamistiku nii ELi kui ka rahvusvahelisel tasandil;
- täiendavalt lihtsustama ja ajakohastama käibemaksu- ja tollisüsteemi;
- edendama täielikult integreeritud ja hästtoimivat finantsturgu ning paremat juurdepääsu rahastamisele, eelkõige finantsteenuste poliitikat (2005–2010) käsitlevas valges raamatus visandatud finantsteenuste tegevuskava meetmete ja komisjoni tööprogrammi rakendamise kaudu, saavutades edu väärtpaberitehingute kliiringul ja arveldamisel, luues Euroopa Liidus ühtse makseala, parandades rahandussektorite piiriülese järelevalve ja kriisijuhtimise raamistikku, ning tunnustama USAga vastastikku raamatupidamisstandardeid.

EESISTUJA LÕPPJÄRELDUSED

---

57. Tuletades meelde 2005. aasta märtsi Euroopa Ülemkogu järeldusi ja konkurentsivõime nõukogu 13. märtsi 2006. aasta järeldusi, rõhutab Euroopa Ülemkogu, et teenuste siseturg tuleb muuta täielikult toimivaks teenuste direktiivi osas laiapõhjalise konsensususe tagamise kaudu, säilitades samas Euroopa sotsiaalmudeli. Euroopa Ülemkogu tervitab Euroopa Parlamendis toimunud hääletamist ning jääb ootama komisjoni muudetud ettepanekut. Euroopa Ülemkogu paneb hästi tähele komisjoni kavatsust tugineda ettepaneku muutmisel peamiselt Euroopa Parlamendi esimese lugemise hääletuse tulemustele ja avaldab lootust, et institutsioonid saavad kiiresti õigusloomeprotsessi lõpule viia.
58. Euroopa Ülemkogu tervitab komisjoni esitatud teatist vaba liikumist käsitleva üleminekukorra kohta ja võtab arvesse selles esitatud hinnangu. Arvestades eeltoodut ja võttes arvesse oma kogemusi, teavitavad liikmesriigid komisjoni oma kavatsustest kooskõlas 2003. aasta ühinemislepingu asjakohaste sätetega.
59. Nõukogu kutsub liikmesriike võtma üle, jõustama ja täielikult rakendama ühenduse õigusakte, mis võimaldavad tarbijatel, töötajatel ja ettevõtetel kasu saada konkurentsivõimelistest ja piirideta turgude hüvedest.
60. Euroopa Ülemkogu tuletab meelde 2004. aasta novembris vastuvõetud Haagi programmi, mille kohaselt võib seaduslikul rändel olla tähtis roll Euroopa teadmispõhise majanduse edendamisel ja majandusarengu soodustamisel, aidates niiviisi kaasa majanduskasvu- ja tööhõivepartnerluse ellurakendamisele. Ülemkogu võtab teadmiseks komisjoni poolt 2005. aasta detsembris esitatud seadusliku rände poliitikakava.

EESISTUJA LÕPPJÄRELDUSED

---

61. Võttes nõuetekohaselt arvesse subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõtet ning ühenduse õigustikust kinnipidamise tähtsust, rõhutab Euroopa Ülemkogu, kuivõrd tähtsaks ta peab majanduskasvu ja töökohtade loomise nimel tehtava partnerluse eesmärkide saavutamise põhielemendina paremat õiguslikku reguleerimist riigi ja Euroopa tasandil, ning soovib tungivalt kõikidel institutsioonidel ja liikmesriikidel täita endale võetud vastavaid kohustusi, sealhulgas kasutades kokkuvõtlikku ja tasakaalustatud mõjuhindamist koos halduskulude mõõtmisega ning koostades esmatähtsatele jäätme-, ehitus- ja mootorsõidukitööstussektoritele jooksva lihtsustamisprogrammi. Tarbetu bürokraatia takistab ettevõtlusdünaamikat ja on märkimisväärseks tõkkeks innovatiivsele ja teadmismahukale majandusele. Sellised tõkked kahjustavad eelkõige väikeseid ja keskmise suurusega ettevõtteid, mille töökohtade arv moodustab kaks kolmandikku töökohtade koguarvust Euroopas.
62. Euroopa Ülemkogu tervitab komisjoni kavatsust esitada analüüs seni tehtud edusammude kohta ning selle kohta, kas tuleb teha lisatööd kõikides parema õigusliku reguleerimise valdkondades: lihtsustamine, mõjuhinnangud, kehtetukstunnistamised ja tagasivõtmised, kodifitseerimine, sektorite analüüs, halduskoormuse vähendamine, ettevõtete kaasamine, väikesed ja keskmise suurusega ettevõtted (VKEd). Samuti tuleb Euroopa Ülemkogu meelde, et ka liikmesriigid peaksid riiklikus õigusloomes ja ühenduse õigusaktide siseriiklikusse õigusesse ülevõtmisel püüdlema parema õigusliku reguleerimise poole, ning kinnitab veel kord oma kohustust teha kõikides nendes valdkondades edusamme.
63. Euroopa Ülemkogu tunnistab ennetava konkurentsipoliitika, turule juurdepääsu kergendava regulatiivse raamistiku ja riigiabi reformi tähtsust poliitiliste põhivahenditena, mis aitavad stimuleerida innovatsiooni ja eraldada tõhusalt tootmisressursse. Ülemkogu tunnistab konkurentsivõime tähtsat rolli Euroopa võrgupõhiste tööstusharude tõhusa rakendamise tagamisel. Ülemkogu kutsub liikmesriike üles nendes valdkondades meetmeid võtma.

EESISTUJA LÖPPJÄRELDUSED

---

64. Euroopa Ülemkogu tunnistas, et majanduskasvu ja töökohtade loomise nimel tehtava partnerluse jaoks on ülimalt tähtis teabe- ja sidetehnoloogiate tulemuslikum kasutamine ettevõtetes ja haldusorganisatsioonides kogu Euroopas. Keskendatud, tõhusad ja integreeritud teabe- ja sidetehnoloogia poliitikad nii Euroopa kui riigi tasandil on esmatahtsad majanduskasvu ja tootlikkust puudutavate strateegiaeesmärkide saavutamiseks. Sellega seoses märgib ülemkogu ära konkurentsivõime olulisuse rändlustasude (*roaming*) alandamisel. Seetõttu kutsus Euroopa Ülemkogu komisjoni ja liikmesriike üles rakendama aktiivselt uut i2010 strateegiat. Teabe- ja sidetehnoloogiate olulisuse tõttu kutsus Euroopa Ülemkogu järgmist eesistujariiki üles seda küsimust enne 2006. aasta lõppu uuesti arutama.
65. Siseturu väljakujundamise ja süvendamise toetamiseks on vaja võtta täiendavaid meetmeid, et saavutada edu Euroopa infrastruktuuri laiendamisel, täiustamisel, ühendamisel ja selle koostalitlusvõime tagamisel. Euroopa Ülemkogu rõhutab, et on oluline läbi viia läbi TEN-projekte transpordi ja energeetika valdkonnas ning on oluline, et liikmesriigid ja Euroopa institutsioonid looksid infrastruktuuri investeerimist soodustavaid stiimuleid.
66. Euroopa Ülemkogu tervitab Euroopa Investeerimispanka (EIB) grupi panust majanduskasvu ja tööhõive edendamisse, mis tuginedes uusi rahastamisvahendeid, s.o ELi ja EIB mitmeaastaseid ühendatud finantsvahendeid kasutavale Euroopa majanduskasvu algatusele suurendab panga tegevuse kvaliteedi lisandväärtust ja riski, seejuures mõjutades erakapitali suurendama oluliselt rahastamist, mis on ette nähtud majanduskasvu edendavateks investeeringuteks, Euroopa uurimis- ja arendustegevusse, väikestesse ja keskmise suurusega ettevõtetesse, infrastruktuuri ja energiavarustuse kindlusse.
67. Euroopa Ülemkogu kutsus asjakohaseid osapooli võtma viivitamata vajalikke järelmeetmeid, võttes sealjuures arvesse finantsperspektiivi suhtes saavutatud lõplikku kokkulepet ning pidades kinni Euroopa Investeerimispanka kapitali kokkulepitud raamistikust (s.t kapitali ei suurendata enne 2010. aastat; isefinantseerimine reservide kaudu) ja arvestades vajadust täita asutamislepingu kohaselt talle antud ülesandeid. Euroopa Ülemkogu rõhutab samuti, et Euroopa Investeerimispankal ja komisjonil ning Euroopa Investeerimispankal ja Euroopa Rekonstruktsiooni- ja Arengupangal (EBRD) on vaja teha tihedat koostööd, et täielikult ära kasutada oma funktsioon majanduskasvu ja tööhõive suurendamise katalüsaatorina.

EESISTUJA LÕPPJÄRELDUSED

---

68. Peale selle rõhutab Euroopa Ülemkogu avatud ja konkurentsivõimeliste turgude tagamise tähtsust Euroopas ja väljaspool Euroopat. WTO Doha arengukava läbirääkimiste ambitsioonikas ja tasakaalustatud tulemus võib oluliselt aidata kaasa Euroopa majanduskasvule.
- c) Sotsiaalse ühtekuuluvuse edendamine*
69. Uus töökohtade loomise ja majanduskasvu strateegia on raamistikuks, milles majandus-, tööhõive- ja sotsiaalpoliitika tugevdavad üksteist vastastikku, tagades samaaegsed edusammud töökohtade loomisel, konkurentsivõime parandamisel ja sotsiaalse ühtekuuluvuse suurendamisel kooskõlas Euroopa väärtustega. Selleks et Euroopa sotsiaalmudel oleks jätkusuutlik, peab Euroopa tegema rohkem jõupingutusi majanduskasvu suurendamiseks ning kõrgema tööhõivemäära ja tootlikkuse saavutamiseks, tugevdades samal ajal sotsiaalset kaasatust ja sotsiaalkaitset kooskõlas sotsiaalmeetmete kavas sätestatud eesmärkidega.
70. Märtsis 2005 kogunenud Euroopa Ülemkogu märkis seoses strateegia vahearuandega, et majanduskasv ja tööhõive on sotsiaalse ühtekuuluvuse teenistuses. Seoses sellega tervitab Euroopa Ülemkogu sotsiaalkaitset ja sotsiaalset kaasatust käsitlevat ühisaruannet ning selle valdkonna uusi eesmärke ja töömeetodeid ning palub liikmesriikidel esitada 2006. aasta septembriks riiklikud aruanded (2006–2008) sotsiaalkaitse ja sotsiaalse kaasatuse kohta. Komisjon ja nõukogu annavad igal kevadel Euroopa Ülemkogule ühisaruandes teada sotsiaalkaitse ja sotsiaalse kaasatuse valdkonnas saavutatud edu kohta. Euroopa Ülemkogu rõhutab ka ettevõtete poolt ettevõtete sotsiaalse vastutuse kaudu antavat võimalikku panust ning tervitab komisjoni hiljutist teatist nimetatud teemal.
71. Euroopa Ülemkogu rõhutab, et sotsiaalkaitse ja sotsiaalse kaasatuse poliitikaid tuleb nii riigi kui Euroopa tasandil tihedalt kooskõlastada majanduskasvu ja töökohtade loomise nimel tehtava partnerlusega, eesmärgiga tagada, et majandus-, tööhõive- ja sotsiaalpoliitikad toimiksid vastastikku positiivsel viisil ning et sotsiaalkaitset peetaks tootmisteguriks.

EESISTUJA LÖPPJÄRELDUSED

---

72. Euroopa Ülemkogu kinnitab taas majanduskasvu ja töökohtade loomise nimel tehtava partnerluse eesmärgi, mille kohaselt tuleb võtta meetmeid, mis aitavad otsustavalt kaasa vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse vähendamisele aastaks 2010. Liidul ja liikmesriikidel tuleb sotsiaalse kaasatuse poliitikas järgida selle mitmetahulist lähenemisviisi, keskendudes sihtgruppidele, nagu vaesuses elavatele lastele. Euroopa Ülemkogu palub liikmesriikidel võtta vajalikke meetmeid laste vaesuse kiireks ja oluliseks vähendamiseks, andes kõikidele lastele võrdsed võimalused, sõltumata nende sotsiaalsest taustast.
73. Euroopa Ülemkogu rõhutab, et silmas pidades Euroopa Liidu demograafilist muutust, tuleb suurendada tööhõivemäärasid ning soodustada töö- ja pereelu ühitamist. Demograafiliste väljakutsete lahendamiseks on vaja toetada poliitikaid, mis võimaldavad ühitada tööelu laste ja pereeluga, tagavad võrdsed võimalused, edendavad põlvkondadevahelist solidaarsust, edendavad tervist, parandavad laste ja muude hooldust vajavate isikute taskukohast hooldust, tagavad elukestva õppe ning suurendavad noorte, vanemaealiste ja ebasoodsas olukorras olevate inimrühmade tööjõus osalemise määra. Selles kontekstis on tähtis roll Euroopa Sotsiaalfondil.
74. Täiendavalt on vaja võtta ka noori puudutavaid meetmeid, sealhulgas rakendada Euroopa noortepakt. Euroopa Ülemkogu julgustab liikmesriike tõhusamate valdkondadevaheliste strateegiate väljatöötamiseks tugevdama sidemeid hariduse, koolituse, tööhõive, sotsiaalse kaasatuse ja liikuvusega seotud poliitikate vahel. Komisjonil ja liikmesriikidel palutakse kaasata noori ja noorteorganisatsioone Euroopa noortepakti rakendamisse.
- d) Keskkonnasäästlik majanduskasv**
75. Kuigi keskkonnapoliitika on juba iseenesest tähtis, võib ta oluliselt aidata kaasa majanduskasvule ja töökohtade loomisele ning võib positiivselt mõjutada tähtsaid sektoreid, nagu rahvatervis ja tervishoiukulutused, ning mõjuda positiivselt sotsiaalsele kaasatusele ja ühtekuuluvusele ning Euroopa energiapoliitika väljatöötamisele, sealhulgas energiavarustuse kindluse ja energiatõhususe edendamisele.

76. Euroopa Ülemkogu kinnitab järgmised tegevusliinid:

- ökoinnovatsiooni ja keskkonnatehnoloogiate jõuline edendamine ja kiirem levitamine, muu hulgas keskkonnatehnoloogia tegevuskava kaudu, ning tulemuseesmärkide püstitamise kaalumise;
- ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni kohase Montreali kliimaalase tegevuskava täitmise jälgimine, viivitamata ja 2°C eesmärki järgides 2012. aasta järgseks perioodiks võimalike lahenduste väljatöötamine laiapõhjalise ja konstruktiivse dialoogi abil pikaajalise koostöö üle ning samal ajal Kyoto protokollist tuleneva tegevuse kaudu;
- keskkonna struktuurinäitajate läbivaatamine, eesmärgiga hõlmata põhjalikumalt ja ühtsemalt majanduskasvu ja töökohtade loomise strateegia keskkonnavalasid aspekte;
- ELi poolt 2010. aastaks seatud bioloogilise mitmekesisuse vähenemise peatamise eesmärgi kiireloomuline rakendamine, eelkõige integreerides asjaomased nõuded ajakohastesse Lissaboni tegevuskava poliitikatesse, sealhulgas täpsustades bioloogilise mitmekesisuse struktuurinäitajad, ning esitades kiiresti bioloogilist mitmekesisust käsitleva komisjoni teatise ja seda arutades;
- konkreetsete meetmete analüüsimine, eesmärgiga muuta tarbimis- ja tootmiskultuur säästlikumaks nii ELis kui kogu maailmas, sealhulgas ELi säästliku tarbimise ja tootmise tegevuskava väljatöötamine, ning keskkonnasäästlike riigihangete soodustamine, muu hulgas toetades keskkonnakriteeriumite ja keskkonnavalaste tulemuseesmärkide seadmist, analüüsides võimalikult peatselt keskkonnasõbralike maanteeveokite edendamist käsitleva direktiivi ettepanekut ning tehes edusamme ambitsioonikate Euroopa päritoluga allikatele põhinevate poliitikate elluviimisel;
- motiveerivate ja motivatsiooni pärssivate tegurite edasine uurimine ning keskkonnale märkimisväärse negatiivse mõjuga ja säästva arengu põhimõtteid eiravate subsidiumide reformimine eesmärgiga need järk-järguliselt kaotada.

LISAD

I LISA

Kulutused teadusuuringutele ja arendustegevusele (2004) väljendatuna protsentides SKPst ja liikmesriikide riiklikes reformikavades sätestatud eesmärgid

Liikmesriik	2004 ¹	Eesmärk 2010. või mõneks teiseks aastaks ²	Selgitused
Belgia	1,93	3,00	
Tšehhi Vabariik	1,28	2,06	Eesmärk 1% teadusuuringutele ja arendustegevusele avalikus sektoris ning hinnanguliselt 1,06% erasektoris
Taani	2,61	3,00	Eesmärk 1% teadusuuringutele ja arendustegevusele avalikus sektoris aastaks 2010.
Saksamaa	2,49	3,00	
Eesti	0,91	1,90	
Kreeka	0,58	1,50	
Hispaania	1,07	2,00	
Iirimaa	1,20	2,50% SKPst	Eesmärk 2013. aastaks.
Prantsusmaa	2,16	3,00	
Itaalia	1,14	2,5	
Küpros	0,37	1,0	
Läti	0,42	1,50	
Leedu	0,76	2,00	
Luksemburg	1,78	3,00	
Ungari	0,89	1,8	erasektori suurema osalemisega
Malta	0,273	0,75	
Madalmaad	1,77	3,00	
Austria	2,26	3,00	
Poola	0,58	1,65	Eesmärk 2008. aastaks.
Portugal	0,78	1,80	Eesmärk 1% teadusuuringutele ja arendustegevusele avalikus sektoris ning kolmekordistada kulutusi teadusuuringutele ja arendustegevusele erasektoris.
Sloveenia	1,61	3,00	
Slovakkia	0,53	1,80	
Soome	3,51	4,00	
Rootsi	3,74	4,00	Eesmärk 1% teadusuuringutele ja arendustegevusele avalikus sektoris ning mitte muuta kulutusi teadusuuringutele ja arendustegevusele erasektoris.
Ühendkuningriik	1,79	2,50	Eesmärk 2014. aastaks.

¹ Allikas: EUROSTAT. Enamus andmeid on esialgsed. IT, LU ja PT andmed on 2003. aasta kohta.

² Allikas: Riiklikud reformikavad koos PT, SE esitatud eesmärkidel põhinevate Euroopa Komisjoni hinnangutega.

SOOLISE VÕRDÕIGUSLIKKUSE EUROOPA PAKT

Arvestades komisjoni suuniseid soolise võrdõiguslikkuse kohta ning vajadust:

- aidata kaasa asutamislepingus osutatud soolist võrdõiguslikkust puudutavate ELi eesmärkide täitmisele,
- kaotada naiste ja meeste vahelised erinevused tööturul ja sotsiaalkaitstes, aidates sel viisil täielikult ära kasutada Euroopa tööjõu tootmispotentsiaali,
- aidata kaasa demograafiliste väljakutsete lahendamisele, edendades paremat naiste ja meeste töö- ja pereelu tasakaalu,

võttis Euroopa Ülemkogu vastu Euroopa pakti, millega soodustatakse liikmesriikide ja liidu tasandil tegevust järgmistes valdkondades.

Meetmed sooliste erinevuste kaotamiseks ja sooliste stereotüüpide vastu võitlemiseks tööturul:

- soodustada igas vanuserühmas naiste tööhõivet ja sooliste erinevuste vähendamist tööturul, sealhulgas võideldes igasuguse diskrimineerimise vastu;
- maksta võrdset tasu sama töö eest;
- võidelda sooliste stereotüüpide vastu, eelkõige nende vastu, mis on seotud soolise segregatsiooniga tööturul ja hariduses;
- kaaluda võimalusi, kuidas sotsiaalkindlustussüsteemid saaksid soodustada naiste tööhõivet;
- edendada naiste mõjuvõimu poliitikas ja majanduses ning toetada naisettevõtjaid;
- julgustada sotsiaalpartnereid ja ettevõtteid töötama välja soolist võrdõiguslikkust toetavaid algatusi ning edendada soolise võrdõiguslikkuse kavade koostamist töökohtades;
- soolise perspektiivi süvalaiendamine kõikidesse avalikesse ettevõtmistesse.

Meetmed kõigile töö- ja eraelu parema tasakaalu edendamiseks:

- saavutada Euroopa Ülemkogu poolt Barcelonas 2002. aasta märtsis püstitatud eesmärgid seoses lapsehoidmisvõimaluste pakkumisega;
- parandada hooldusvõimalusi teiste ülalpeetavate jaoks;
- soodustada nii naiste kui meeste lapsehoolduspuhkust.

Meetmed juhtimise tugevdamiseks soolise võrdõiguslikkuse süvalaiendamise ja parema järelevalve kaudu:

- tagada, et soolise võrdõiguslikkuse mõjusid võetaks ELi uute poliitikate mõjuhinnangutes arvesse;
- arendada edasi soo järgi liigitatud statistikat ja näitajaid;
- kasutada täielikult ära Euroopa Soolise Võrdõiguslikkuse Instituudi asutamisest tulenevad võimalused.

Soolise võrdõiguslikkuse Euroopa pakt ning meeste ja naiste võrdõiguslikkust käsitlev aastaaruanne tuleks lülitada majanduskasvu ja tööhõive nimel tehtava partnerluse järelmeetmetesse, võttes arvesse Euroopa noortepakti, ning need peaksid püüdma edendada soolise võrdõiguslikkuse süvalaiendamist strateegia raames võetavates meetmetes. Liikmesriike julgustatakse lisama majanduskasvu ja töökohtade loomist käsitlevate riiklike reformikavade rakendamise aruannetesse soolise võrdõiguslikkuse perspektiivi, eelkõige 18. suunise osas. Komisjonil ja nõukogul palutakse teha sama majanduskasvu ja töökohtade loomise nimel tehtava partnerluse iga-aastases eduaruandes.

**EUROOPA ENERGIAPOLIITIKA
MEETMETE NÄDISLOETELU**

Alljärgnevalt loetletud meetmed hõlmavad energiapoliitika nii sisemisi kui väliseid aspekte ning võivad aidata saavutada rohkem kui ühte selle kolmest eesmärgist. Konkreetse meetme esile toomine ei mõjuta pädevuse jaotust EÜ ja liikmesriikide vahel.

ENERGIAVARUSTUSE KINDLUS**Varustushäiretega tegelemine**

1. Solidaarsuse ja subsidiaarsuse põhimõtetele tuginevate tõhusate leevendusmeetmete ja koordineerimismehhanismide olemasolu tagamine energiakriisi puhuks, kaaludes gaasitarne direktiivis sätestatud paindlike meetmete kombinatsiooni kasutamist gaasivarusid käsitlevate paranenud andmete põhjal, samas tuletades meelde, et peamised vastutajad oma sisenõudluse ees on liikmesriigid ise ning järgides koostoimet olemasolevate mehhanismidega.
2. Nõudluse juhtimise parandamine, eelkõige elamumajanduse ja transpordi sektorites, et kiirendada nõudlusele reageerimist.
3. Gaasi ja naftat käsitlevate sätete tõhususe parandamine.

Intensiivne mitmekesistamine

4. Liikmesriigid peaksid intensiivistama oma mitmekesistamise strateegiaid, kaaludes ühise lähenemisviisi väljatöötamist, olgu siis tarnivate riikide või transpordiliinide poolest. Tuleks avada uusi, eelkõige Kaspia mere piirkonnast või Põhja-Aafrikast lähtuvaid gaasitarneteid. Mitmekesistamine ei tohiks piirduda väliste allikate mitmekesistamisega, vaid peaks hõlmama ka omamaise energiapotentsiaali ja -tõhususe arendamist ja kasutamist.

5. Tuleks kiirendada võrguinfrastruktuuri väljakujundamist nii Ida-Lääne suunal kui ka Lõuna-Põhja teljel ning kõnealusele mitmekesistamisele kaasaitavate maagaasi veeldusjaamade ehitamise lõpuleviimist, samuti tuleks soodustada konkurentsivõimelisemaid vedelgaasiturgid.
6. Järgides konkurentsinoodeid, tuleks tunnustada pikaajaliste lepingute panust nii nõudluse kui pakkumise seisukohast.

Energiavarustuse kindluse väline mõõde

7. Suhtluses kolmandate riikidega, edendades suuremal koostööl põhinevat lähenemist seoses juurdepääsuga energiaallikatele, ühise arvamuse kujundamine energiapoliitika eesmärkide toetuseks, kindlustunne seoses transiidi- ja tootjariikidega ning energiavarustuse kindlus. Sellega seoses suurendab intensiivsem mitmekesisus ELi mänguruumi suhetes kolmandate riikidega.
8. (Kagu-Euroopaga) sõlmitava energiaühenduse lepingu 2006. aastal jõustumise kindlustamine ning selle liikmelisuse või põhimõtete naaberriikidele laiendamise kaalumine.
9. Developing a common framework for establishing new partnerships with third countries, including transit countries and improving existing ones. Selles raamistikus tuleks arvesse võtta kolmandate riikide energiapoliitikatest tulenevaid geopoliitilisi mõjusid. Tarbijate ja tootjate vahelisi partnerlusi tuleks täiendada tarbijatevaheliste partnerlustega. Tuleks kasutada kõiki foorumeid, et pidada selliseid dialooge, mida võib läbi viia piirkondlikul tasandil (nt OPEC, Euromed, või Põhjadimensiooni piirkond), kui see soodustab dialoogide pidamist, sealhulgas tarneid mõjutavate vaidlusküsimuste vahendamisel abistamiseks; liikmesriigid peaksid olema nendel foorumitel, eelkõige Rahvusvahelises Energiaagentuuris, piisavalt esindatud.
10. Kõnealuste dialoogide tulemuste maksimeerimiseks ning arengumaade juurdepääsu hõlbustamiseks säästvate energiale ja vastavatele tehnoloogiatele tuleks täielikult ära kasutada sünergiaid rahvusvaheliste organisatsioonidega, sealhulgas rahvusvaheliste finantseerimisasutustega.

11. Tuleks taaskäivitada energeetikadialoog Venemaaga ning see peaks olema ELi energiaeesmärkide toetamisel avatum ja tõhusam, tuginedes meie vastastikusele sõltuvusele energiaküsimustes ning seega vajadusele tagada turvalised ja prognoositavad investeerimistingimused nii Euroopa Liidu kui ka Venemaa ettevõtetele, vastastikkuse põhimõttele seoses juurdepääsuga turule ja infrastruktuurile ning kolmandate isikute mittediskrimineerivale juurdepääsule Venemaa torujuhtmetele, tagades võrdsed tingimused seoses ohutuse, sealhulgas tuumaohutuse, ning keskkonnakaitsega. Tuleks teha otsustavaid jõupingutusi energiaharta transiiti käsitleva protokollile üle peetavate läbirääkimiste lõpuleviimiseks ning kindlustada energiaharta lepingu ratifitseerimine Venemaa poolt.

TURU KONKURENTSIVÕIMELISUS JA INVESTEERIMINE

Turuintegratsiooni edendamine ettevõtete ja tarbijate kasu eesmärgil

12. Piirkondlike piiriüleste tehingute parandamine ja piirkondliku energiaalase koostöö kiirendamine, samal ajal hõlbustades piirkondlike energiaturgude integreerimist siseturuga ja arendades edasi ELi siseturгу, eelkõige sobivate turgude ühendamise alaste meetmete abil. Sel eesmärgil peaks komisjon esitama 2006. aasta lõpuks prioriteetse turgude ühendamise plaani, milles määratakse kindlaks nii liikmesriikide kui ka ühenduse tasandil võetavad meetmed. Need meetmed aitavad saavutada elektrivõrkude turgude ühendamise taset, mis vastab vähemalt 10%le võrkude installeeritud tootmisvõimsusest vastavalt 2002. aastal Barcelonas kokku tulnud Euroopa Ülemkogus kokkulepitule.
13. Võrkude lõppkasutaja seisukohalt ühtse võrgustikuna toimima panek, viies lõpule tehniliste eeskirjade koostamise, mis on vajalik piiriüleseks energiakaubanduseks, parandades gaasituru paindlikkusinstrumentide toimimist, sealhulgas ladustamisvõimsust, juurdepääsu võrkudele ning ülekoormuse juhtimist elektrienergiaturul. Loodetakse, et komisjon käsitleb infrastruktuurile täieliku ja läbipaistva juurdepääsu küsimust oma 2006. aasta aruandes energia siseturu kohta.
14. Olemasolevate õigusaktide täieliku, tõhusa ja läbipaistva rakendamise tagamine. Nende rakendamine peaks olema kooskõlas avalike teenuste osutamise kohustustega, tagades liberaliseerimise, mis võimaldab juurdepääsu elektrienergiale soodsa hinnaga. See liberaliseerimisprotsess peaks samuti arvestama liikmesriikide olukorda tarnete mitmekesistamise osas, et vältida välistarnijate ülemäärast kontrolli.

15. Koostöö ja kooskõlastatuse suurendamine õigusliku reguleerimise asutuste ning süsteemide haldajate vahel piirkondlikul tasandil, kasutades muu hulgas koordineeritud teabevahetust, ning ühenduse tasandil, näiteks toetudes juba olemasolevatele haldusorganitele, nagu elektri- ja gaasisektori Euroopa reguleerivate asutuste töörühmale (ERGEG).

Infrastruktuuride sidusa arendamise edendamine

16. Keskmise tähtajaga ja pikaajaliste investeeringute kavandamise menetluste ning investeeringute kooskõlastamise parandamine, eelkõige seoses piiriülese turgude ühendamise, gaasi infrastruktuuriga, maagaasi veeldusjaamadega ning tootmisvõimsusega, ning pikaajalisi investeeringuid soodustava ärikeskkonna tagamine suurema läbipaistvuse ja liikmesriikides endis läbiviidud planeerimise tulemusel saadud teabe vahetamise abil. See aitab kaasa sellele, et prioriteetsete energiainfrastruktuuri projektide elluviimisega alustatakse kohe.
17. Pikaajalisi lepinguid käsitleva tasakaalustatud mehhanismi kehtestamine, mis tugevdab konkurentsi siseturul ja samal ajal säilitab investeerimissoodustused.
18. Olemasolevate direktiivide ja õigusliku raamistiku läbivaatamine, arvestades vajadust oluliselt kiirendada loa andmise haldusmenetlusi, seejuures säilitades keskkonna- ja tervisekaitsestandardid, eelkõige kaaludes menetlustele ajapiirangute määramist.

SÄÄSTEV ENERGEETIKA

Taastuvad energiaallikad

19. Komisjoni analüüsi koostamine selle kohta, kuidas saavutada taastuvaid energiaallikaid käsitlevad eesmärgid (2010) ning kuidas täiendavalt edendada kulutasuvalt taastuvenergia kasutamist (suunised) pikas perspektiivis, näiteks kaaludes taastuvate energiaallikate osakaalu suurendamist 15%ni aastaks 2015 ja edendades samal viisil biokütuste kasutamist transpordisektoris, arvestades nende osakaalu suurendamist 8%ni aastaks 2015, millega kaasneb konstruktiivne dialoog naftatööstusega, ja toetades maksimaalselt teise põlvkonna biokütuste alaseid teadusuuringuid ja arendustegevust. Uute eesmärkide saavutamist põhjendatakse võimalike ja kulutasuvate edasiste meetmete põhjaliku analüüsi alusel.

20. Biomassi kasutamise edendamine eesmärgiga mitmekesistada ELi kütusevarustuse allikaid, vähendada kasvuhuonegaaside heitkoguseid ja pakkuda uusi sissetuleku- ja tööhõivevõimalusi maapiirkondades, tehes edusamme ettepanekute osas, mis on esitatud biomassi tegevuskava kõigi kolme valdkonna kohta: küte ja jahutamine, elektrienergia ja transport. See eesmärk tuleb saavutada 2010. aastale järgnevas perioodiks ettenähtud pikaajalise bioenergia strateegia raames.
21. Seadusandlike ja haldusalaste takistuste kõrvaldamine taastuvate energiaallikate kasutuselevõtul, hõlbustades sel eesmärgil juurdepääsu võrgule, vähendades haldusbürokraatiat ning tagades toetavate poliitikate läbipaistvuse, tõhususe ja kindluse.

Energiatõhusus

22. Võttes arvesse ELi 20%list energiasäästupotentsiaali aastaks 2020, peaks komisjon esitama ambitsioonika ja realistliku tegevuskava energiatõhususe kohta, püüeldes ELi juhtrolli tugevdamise poole, eesmärgiga võtta tegevuskava vastu 2006. aastal, ning kaaluma, kuidas innustada kolmandaid riike tegema energiatõhususe vallas edusamme.
23. Energiatõhususe parandamine eelkõige transpordisektoris, arvestades selle sektori olulist rolli, kasutades ära tõhusad instrumendid, sealhulgas vabatahtlikud kokkulepped ja heitkoguste normid.
24. Ehitiste energiatõhusust, energia lõpptarbimise tõhusust ning energiateenuseid käsitlevate õigusaktide täielik rakendamine.
25. Elektri jaamade efektiivsuse oluline suurendamine, eelkõige edendades täiendavalt soojuse ja elektri koostootmist.

Kliimamuutuste poliitika toetamine

26. Keskmise pikkusega ja pikaajalise ELi strateegia väljatöötamise toetamine võitlemaks kliimamuutustega 2012. aastale järgneval perioodil ning olemasolevate Kyoto eesmärkide saavutamiseks.
27. ELi heitkogustega kauplemise süsteemi läbivaatamise, mis on vahend kliimamuutuste kohta kehtestatud eesmärkide tõhusaks saavutamiseks, õigeaegne lõpuleviimine, arvestades selle mõju energiapoliitika kolmele eesmärgile, energiaturgudele, majanduskasvu potentsiaalile ja liikmesriikide tööstusstruktuurile ning vajadusele saavutada kindlus keskmise ja pika tähtaja jooksul.

28. Energeetikaalastes dialoogides kolmandate riikidega peaks EL hõlbustama säästvate ja tõhustate energiasüsteemide arendamist ning tegelema aktiivsemalt kliimamuutustega võitlemisega, taastuvate energiaallikate ja heitkoguste vähendamist võimaldavate tehnoloogiate kasutamise ja energiatõhususe edendamisega ning Kyoto protokolliga mehhanismide rakendamisega.

HORISONTAAL- JA TOETAVAD MEETMED

Tõenditel põhinev poliitika kujundamine

29. Koostöös teiste rahvusvaheliste institutsioonidega dubleerimist vältides analüütiliste (energeetika modelleerimine ja piirkondlikud stsenaariumid; näitajad) ning turu ja varude järelevalvevahendite väljatöötamine, et anda ELile jagatud nägemus ELi ja tema partnerite pakkumise ja nõudluse arengutest pikaajalises perspektiivis. Eelkõige julgustatakse komisjoni tegema kiireid edusamme leidmaks võimalusi, kuidas teha pakkumine ja nõudlus ELi energiaturgudel läbipaistvaks ja prognoositavaks ning täiendada Rahvusvahelise Energiaagentuuri (IEA) tehtavat tööd, vältides seejuures töö dubleerimist.
30. Kõigi üksikute energiaallikate eeliste ja puuduste hindamine seoses energiapoliitika kolme eesmärgiga. See hinnang peaks hõlmama kõiki erinevaid allikaid, kohalikest taastuvatest energiaallikatest kahjulike gaaside vaba söepõletustehnoloogiani, ning tuumaenergeetika rolli ELis tulevikus nende liikmesriikide jaoks, kes soovivad seda võimalust kasutada.

Teadusuuringud, arendus- ja tutvustustegevus - tehnoloogia areng

31. Energeetika prioriteedi suurendamine riikide ja ühenduse teadusuuringute, arendus- ja tutvustustegevuse eelarvetes, eelkõige 7. raamprogrammis, keskendudes energiatõhususele, säästvatele energiale ja heitkoguste vähendamist võimaldavatele tehnoloogiatele ning võttes arvesse ELi ees seisvaid väljakutseid.
32. Nende tehnoloogiate toetamine ulatuslikemate platvormide ja kolmandate riikidega sõlmitavate partnerluste abil ning väljatöötatud tehnoloogiate kasutuselevõtu hõlbustamine vastavate ühenduse instrumentidega, et tugevdada ELi liidripositsiooni.

Kooskõlastamine

33. Eespool nimetatud peamiste tegevuste sidusaks läbiviimiseks tuleks energiapoliitika erinevate valdkondade jaoks välja töötada liikmesriikide poolt rakendatavad jagatud üldsuundumused, arvestades vajalikul määral liikmesriikide eripäradega.

AVALDUS VALGEVENE KOHTA

Euroopa Ülemkogu mõistab hukka Valgevene ametivõimude tegevuse täna hommikul, kui vahistati rahumeelsed meeleavaldajad, kes kasutasid oma seaduslikku õigust vabale kogunemisele, et protestida presidendivalimiste läbiviimise viisi vastu. Euroopa Ülemkogu mõistab hukka Valgevene ametivõimude soovimatuse järgida OSCE poolt demokraatlike valimiste osas seatud kohustusi ja leiab, et 19. märtsil Valgevenes toimunud presidendivalimised viidi läbi täiesti ebakorrektselt. Kontinendil, kus valitseb avatud ja demokraatlik ühiskonnakord, on Valgevene kahetsusväärne erand.

Euroopa Ülemkogu on seetõttu otsustanud võtta piiravaid meetmeid nende vastu, kes on vastutavad rahvusvaheliste valimisstandardite rikkumiste eest, sealhulgas president Lukašenko vastu. Me jätkame tihedat koostööd rahvusvaheliste partneritega.

Samas tervitab Euroopa Ülemkogu Valgevene demokraatliku opositsiooni ja kodanikuühiskonna edastatud lootustandvat sõnumit. Nende sõakad jõupingutused edendada erakordselt rasketes tingimustes demokraatlikke põhimõtteid väärivad meie täielikku tunnustust ja toetust. Euroopa Ülemkogu kordab veel kord oma kohustust teha koostööd Valgevene ühiskonnaga, tugevdades veelgi oma toetust kodanikuühiskonnale ja demokratiseerimisele. See tihendab rahvastevahelisi sidemeid ja parandab juurdepääsu sõltumatutele teabeallikatele.

Euroopa Ülemkogu nõuab kinnipeetud isikute viivitamatut vabastamist. Ülemkogu kutsub Valgevene ametivõime üles hoiduma igasugustest edasistest rahumeelsete protestijate vastu suunatud tegevustest. Ülemkogu kutsub tungivalt üles oma rahvasvahelisi partnereid ja eelkõige Valgevene naaberriike kasutama Valgevene suhtes sama lähenemisviisi.